

Cultura i Espectacles

Un passeig per Barcelona acompanyats de quatre autors i una guia

Maria Nunes situa pels carrers de Barcelona textos de Marta Pessarrodona, Víctor Català, Santiago Rusiñol i Salvador Espriu ■ J. LOSADA / J. RAMOS / ARXIU VÍCTOR CATALÀ / ARXIU / R. RAMOS

La filòloga Maria Nunes dedica el tercer volum de les 'Rutes literàries de Barcelona' a la vida i l'obra de Rusiñol, Víctor Català, Espriu i Pessarrodona

Viure i llegir la ciutat

Lluís Lloret
BARCELONA

Maria Nunes és una enamorada de la literatura i de Barcelona. Només així es pot fer la tasca de Celestina, d'unir-les, per a gaudi dels lectors dels seus llibres de rutes. Coneix la ciutat i coneix l'obra i vida dels autors de qui parla, fins al punt d'estimar-los, o això sembla.

Llicenciada en filologia catalana per la Universitat de Barcelona, té publicats estudis sobre Narcís Oller, Martí Genís i Aguil·lar i Josep M. de Sagarra. Escriu crítica literària i teatral en revistes digitals de cultura.

Amés, col·labora amb la Institució de les Lletres Catalanes i altres institucions en activitats de divulgació de la literatura catalana i és especialista en el disseny de rutes literàries. Fruit d'això, el 2017 va publicar *Rutes literàries de Barcelona. Teresa Juwé, Narcís Oller, Josep M. de Sagarra, Montserrat Roig*, el 2018, *Rutes literàries de Barcelona, 2. Salvat-Papasseit, Pla, Rodoreda i Capmany*, i ara, *Rutes literàries de Barcelona, 3. Rusiñol, V. Català, Espriu, Pessarrodona*. En tots tres casos publicades per l'editorial Meteora i il·lustrades per Josep M. Farré.

A les tres obres manté una sèrie de criteris, equilibris i paritats. "En els tres volums he volgut mantenir la paritat entre autors i autores perquè em sembla de justícia i perquè quan parlem de la presència i el protagonisme de la ciutat de Barcelona en la literatura catalana —Rodoreda a part, que és el primer nom que ens ve al cap—, les autores hi tenen molt a dir i una visió molt important a aportar als lectors i, sobretot, a la construcció del que podem anomenar el relat mític de la ciutat, en què la literatura juga un paper molt important", explica Maria Nunes.

"Pel que fa a les èpoques, en tots tres volums he procurat que hi hagi un fil cronològic que permeti veure l'evolució dels corrents de la nostra literatura. El que més m'interessa és que el lector també pugui veure l'evolució històrica i quoti-

La literatura juga un paper molt important en la construcció del relat mític de la ciutat

diana de la vida a la ciutat, dels paisatges urbans que la literatura ha reflectit i, en ocasions, conservar la memòria d'aquells que han desaparegut."

Nunes ha volgut seguir explorant i ampliant línies obertes en el segon volum, a més de mostrar alguns autors des d'una òptica que no és la més coneguda. "Espriu, que es relaciona tradicionalment amb Sinera (Arenys), inicia la seva carrera literària com a narrador i situa tota la seva producció narrativa a Lavinia (Barcelona). Un altre cas seria el de Víctor Català (Caterina Albert), que relacionem sempre amb l'Escala i l'entorn ru-

ral i, durant una bona part de la seva vida, passava els hiverns a Barcelona. A més, va triar la ciutat com a marc d'una de les seves novel·les més interessants i ignorades, *Un film (3.000 metres)*, que, aleshores, la crítica no va saber llegir", detalla l'autora.

També li ha interessat molt aprofundir en un altre aspecte que ja havia treballat en els llibres anteriors: la relació entre realitat biogràfica i ficció literària. "Una relació que sempre és complexa i riquíssima, perquè hi ha autors que són creadors de personatges, de què el principal és el mateix autor. Vull dir que creen la

L'APUNT

L'eterna profecia de la mort del cinema

Bernat Salvà

seva biografia, el seu personatge públic, i mantenen la personalitat real a l'ombra, com van fer Rusiñol, Català i Espriu.”

Tornant al tema de la construcció del relat mític de la ciutat, “els quatre itineraris segueixen el fil de la construcció literària de la ciutat moderna”. “Vull remarcar que Víctor Català i Marta Pessarrodona ens aporten una visió narrativa, poètica i filosòfica esplèndida de la construcció de la identitat a partir de la ciutat”, detalla Maria Nunes.

Totes les rutes les fa habitualment amb públic. “Meteora em va proposar escriure els llibres en veure l'èxit que tenien les rutes presencials. N'he fet i en faig per als centres cívics de l'Ajuntament de Barcelona, el CCCB, la ILC, la Fundació Josep Pla, el Muhba...”

El primer llibre el va dedicar exclusivament a novel·listes (Juvé, Oller, Sagarra i Roig). En el segon, va obrir la porta a altres gèneres literaris i va ampliar la perspectiva que de la ciutat literària podien aportar els poetes i els prosistes, per això hi va incloure Salvat-Papasseit i Pla.

En aquest tercer ha inclòs autores i autors polifacètics que s'han expressat en més d'un gènere literari. Hi podem trobar novel·la, poesia, teatre, narrativa breu i assaig.

Tot i els criteris acadèmics amb què treballa, Maria Nunes admet que, en aquest cas, la tria ha estat bastant eclèctica i ha partit, com sempre, d'autors o de textos que li interessaven especialment. Com que fa molts anys que llegeix atentament i va fent anotacions sobre les lectures, una tasca laboriosa que reclama moltes hores, aquesta part de la feina la té avançada. “El que sovint resulta complicat, el repte, és articular els textos en forma d'una ruta literària que es pugui fer a peu per la ciutat, amb uns recorreguts factibles, amb punts d'interès, amb un bon ritme i, molt important, amb un fil invisible que els vagi unint.”

Després, hi ha la part de la contextualització i la d'afegir-hi informacions complementàries que ajudin el lector que fa la ruta, a peu o virtualment, a fer-se una idea del context i de la ciutat en l'època en què se situen les desenes de fragments triats.

Al final del llibre hi ha unes quantes pàgines, per cada autor, de plànols amb els punts destacables de les diferents rutes. Per exemple, de Marta Pessarrodona se'ns proposa un recorregut pel Guinardó, un altre per l'Eixample i un tercer per Ciutat Vella, que en total sumen 32 punts d'interès.

Nunes no sap si hi haurà un quart volum. En cas que sí, alguns candidats serien Foix, Vinyoli, Peruchó, Dolors Monserdà,

Són recorreguts factibles, amb punts d'interès i amb un fil invisible que els va unint

Maria-Mercè Marçal... “Vull dir que en els tres volums que he fet fins ara he tingut un equip magnífic, començant per l'il·lustrador, Josep M. Farré Mateu —ja no sabia concebre un llibre sense les seves il·lustracions tan suggeridores— i acabant per la tasca dels editors, Maria Dolors Sàrries i Jordi Fernando, professionalment rigorosos i humanament sempre propers.”

“Aquest nou volum, confinat per la pandèmia i que per fi arriba a les llibreries, permet descobrir racons de la ciutat i mirar amb ulls nous d'altres de ben coneguts.” Amb l'afegit que les rutes també es poden recórrer des del sofà, llegint el llibre i deixant volar la imaginació. Tot i que, ara que podem, és millor sortir a passejar amb el llibre de Nunes a la mà i, això sí, la mascareta tapant-nos nas i boca. ■

Tres mesos llargs sense trepitjar un cinema és una travessia llarga per als que hi estem acostumats. La reobertura progressiva de les sales arribarà al punt àlgid entre el 26 de juny i el 3 de juliol. Un dia abans, el 25 de juny, arrencarà el Bcn Film Fest, el primer festival presencial després que diversos certàmens fessin edicions en línia. A cada generació hi ha profetes que

anuncien la mort del cinema en sales. A la nostra, en culpen les plataformes. Però el creixement imparable del consum en línia no ha impedit que el 2019 les sales de tot l'Estat batessin el rècord de públic de la dècada. Les perspectives, doncs, no són que tanquin sales pel coronavirus, sinó d'eternitzar la profecia i tornar a omplir els cinemes tan aviat com es pugui.

Anna Carreras publica la novel·la ‘Halley 2042’, una atípica trama criminal amb acció i crítica social

Tensió turquesa

Xavier Castellón
GIRONA

“Jo no soc lectora de ciència-ficció ni de novel·la negra, per no contagiar-me, justament”, explica Anna Carreras i Aubets, per evitar confusions sobre la seva última novel·la, *Halley 2042*, amb un títol i una portada que farien pensar en ficcions futuristes i xais elèctrics. A més, com la seva novel·la anterior, *L'ull de l'escarabat* (2019), *Halley 2042* ha estat publicada per Llibres del Delicte, una editorial que, a pesar del seu lema (“Som novel·la negra en català”), no és gens rígida en matèria estilística. Segons el seu editor, Marc Moreno, el que defineix la novel·la negra no és tant que hi hagi assassinats o policies, sinó “la tensió”, i a *Halley 2042* no en falta, de tensió, per exemple entre els dos germans protagonistes, la Laia i en Lluís, que són com la nit i el dia i comparteixen pis però poca cosa més. Ella escriu contes i “defensa molt l'escriptura com a ofici, amb tota la llibertat, però també tota la dificultat i la solitud que implica, i en fa una espècie de manifest al llarg de tot el llibre”. Ell treballa en un forn i es passa la resta del dia tancat a la seva habitació, sense que ni tan sols la seva germana sàpiga què hi fa. “Tots els personatges tenen una doble identitat, una espècie de doble vida.”

En Lluís, que pel seu treball s'aixeca molt d'hora, exigeix a la Laia que li canviï l'habitació perquè al pis del costat, on viu una senyora gran, es comença a sentir un gran enrenou sexual. La Laia, que acaba de llegir Ray Bradbury —“Una rara avis de la ciència-ficció que creu que per escriure has de tenir experiències viscudes”—, farà

Anna Carreras i la seva última novel·la ■ A.C. / L.D.D.

de “detectiu casolana” per indagar l'origen dels sorolls que sent a casa de la veïna, mentre n'escriu un conte en temps real.

Carreras va escriure aquesta novel·la durant dos mesos d'estiu: “En aquell moment, necessitava matar algú, però vaig pensar que si ho feia acabaria a la presó, així que vaig preferir matar per escrit, i va ser alliberador. En Marc em va suggerir que em recreés en l'assassinat que descriu a la novel·la, i així ho vaig fer.”

L'autora veu diferències substancials entre els seus dos últims llibres: “A *L'ull...*, hi havia només dos personatges i tot passava

en un sol espai i en una sola nit. En canvi, *Halley 2042* és una obra coral, que es desenvolupa en una franja temporal més llarga i en molts espais.”

De fet, en el llibre la veu narrativa de la Laia es va alternant amb la d'un altre personatge misteriós que “va explicant a algú que es diu Ovidi com és i quins errors ha comès, i això és força inusual en aquest segle XXI, en què predomina un egocentrisme malaltís, perquè no acceptem que ens diguin com som realment”. La novel·la combina, per tant, “una trama criminal amb una reflexió crítica de la societat, acció amb pensament”, i en això

resideix la seva originalitat, segons Marc Moreno.

Sense poder donar més pistes per no desvelar la trama, Carreras conclou que “el que pretén el llibre és analitzar la relació entre la humanitat i la tecnologia, i arriba a la paradoxa que la tecnologia acaba ajudant a recuperar la humanitat a la pròpia humanitat”. I, no se sap si per orientar o despistar, hi afegeix: “El llibre és una barreja entre l'estètica de Love of Lesbian i la filosofia de La Casa Azul.” Blau turquesa, com la portada d'*El poeta Halley* de LOL i com la perruca que l'autora porta en les presentacions del llibre a Instagram. ■